

СИЛАБУС навчальної дисципліни «ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності	081 Право
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Правознавство»
Курс, семестр	4 курс, 1 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4 Загальна кількість годин – 120, із яких: лекцій – 26 год., практичних занять – 14 год. Форма семестрового контролю – залік
Мова викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій, кафедра підприємництва і права
Контактні дані розробника	Викладач: Галина ТЕРЕЛА кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва і права; Контакти: каб. 482 (навчальний корпус №4) e-mail: halyna.terela@pdau.edu.ua Сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/terela-galyna-vasylivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Вибіркова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Передумовою для вивчення дисципліни «Юридична психологія» є досягнуті результати навчально-пізнавальної діяльності при формуванні відповідних компетентностей у процесі засвоєння дисциплін «Філософія», «Юридична деонтологія», «Логіка».
Компетентності	ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 9. Здатність працювати в команді. ЗК 10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК 12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми. СК 11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти. СК 12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції. СК 13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.
Програмні результати навчання	ПРН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права. ПРН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів. ПРН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)

ОК передбачає набуття загальних компетентностей та комплексу соціальних навичок (soft skills), притаманних сучасному фахівцю: здатність до абстрактного мислення, пошук та аналіз інформації, спілкування з представниками інших професійних груп, робота в науковому контексті, долучення до професійній діяльності тощо. Формуванню навичок soft skills в межах освітньої компоненти сприяють сучасні методи й прийоми навчання, де ведеться робота в команді, що мотивує здобувачів вищої освіти до ініціативності, креативності, уміння управляти конфліктами, діяти соціально відповідально та свідомо, самоорганізації, виховання потреби систематичного оновлення своїх знань для їх практичного застосування, формування умінь організаторської

діяльності. Соціальні навички формуються також і під час проведення студентських наукових конференцій, участі у засіданнях гуртків, круглих столах, громадських заходах тощо.

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Формування у здобувачів вищої освіти усвідомлення необхідності знань про юридичну психологію як галузі психологічної науки та навчальної дисципліни, що вивчає психологію державно-правових явищ як цілісність, в якій органічно поєднується психологічне та юридичне і виділяються юридична й психологічна підсистеми, що перебувають у динаміці, розвитку та нерозривному зв'язку; вироблення практичних умінь та навичок аналізу психологічних особливостей поведінки людини в сфері суспільних відносин, що регулюються правом.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- Тема 1. Юридична психологія в системі наукових знань. Історія розвитку юридичної психології.
Тема 2. Психологія особистості і діяльності.
Тема 3. Психологічна характеристика юридичної діяльності.
Тема 4. Психологія особистості правопорушника.
Тема 5. Психологія скоєння окремих видів кримінальних правопорушень
Тема 6. Психологія злочинності неповнолітніх. Психолого-педагогічні аспекти насильства в молодіжному середовищі.
Тема 7. Психологія злочинної групи та поведінки натовпу.
Тема 8. Психологія потерпілого.
Тема 9. Психологія учасників розслідування злочинів.
Тема 10. Психологічні основи проведення окремих слідчих дій.
Тема 11. Судово-психологічна експертиза.
Тема 12. Психологія судової діяльності.
Тема 13. Пенітенціарна психологія.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ

словесні методи (лекція, пояснення, бесіда); *наочні методи* (ілюстрування, демонстрування); *практичні методи* (практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою); *методи формування пізнавальних інтересів* (створення ситуації інтересу й новизни навчального матеріалу, метод використання життєвого досвіду, навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації); *методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності* (роз'яснення мети навчальної дисципліни, висування вимог до вивчення дисципліни); *інтерактивні методи* (кейс-метод, дискусії, диспути, дебати, «Мозковий штурм», проектування професійних ситуацій, командні конкурси і змагання); *комп'ютерні, мультимедійні методи* (використання мультимедійних презентацій); *методи усного контролю* (опитування); *методи письмового контролю* (самостійна робота, есе); *методи самоконтролю* (самостійний пошук помилок, самоаналіз).

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання

Забезпечення об'єктивності оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом застосування накопичувальної системи нарахування балів оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожної теми освітнього компоненту впродовж семестру та достовірної фіксації результатів оцінювання у журналі обліку аудиторної навчальної роботи та завершується екзаменом із занесенням у відомість обліку успішності.
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання наведені у Додатку до силабусу.

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

- щодо виконання термінів та перекладання

Дедлайни та перекладання: практичні завдання, завдання із самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше ніж межа незадовільного навчання. Кафедра на своєму засіданні приймає рішення про недопущення такого здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни та повідомляє про це директорат навчально-наукового інституту, шляхом подання витягу з протоколу засідання кафедри. Директор навчально-наукового інституту своїм розпорядженням не допускає здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни. Здобувач вищої освіти, який був не допущений до семестрового контролю з певної навчальної дисципліни, має підсумкову академічну

	заборгованість. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин із дозволу деканату. Повторне проходження контрольного заходу для ліквідації підсумкової академічної заборгованості допускається не більше двох разів із навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яку формує директор навчально-наукового інституту за участю викладачів відповідної кафедри. Отримана оцінка у разі другого повторного проходження контрольного заходу є остаточною.
<i>- щодо академічної доброчесності</i>	Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.
<i>- щодо відвідування занять</i>	Навчання здобувачів вищої освіти, що передбачає проведення навчальних занять згідно розкладу упродовж навчального року передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі. Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача.
<i>- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти</i>	На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.
<i>- щодо оскарження результатів оцінювання</i>	Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до директора навчально-наукового інституту, яку розглядає апеляційна комісія, сформована розпорядженням директора інституту. Апеляційна комісія протягом трьох робочих днів ухвалює рішення про наявність або відсутність підстав оскарження результату оцінювання. Присутність здобувача вищої освіти на засіданнях апеляційної комісії є обов'язковою. Висновки апеляційної комісії оформляються відповідним протоколом і доводяться до відома здобувача вищої освіти і викладача. Результатом розгляду апеляції є прийняття апеляційною комісією одного з двох рішень: попередня оцінка знань здобувача вищої освіти відповідає рівню досягнення результатів навчання і не змінюється або попередня оцінка знань здобувача вищої освіти не відповідає рівню досягнення результатів і здобувач заслуговує іншої оцінки (вказується нова оцінка відповідно до чинної в Університеті шкали оцінювання результатів навчання). За результатом апеляції оцінка результатів навчання здобувача вищої освіти не може бути зменшена.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Нормативні:

1. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
3. Кримінально-виконавчий кодекс України від 11 липня 2003 р. № 1129-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>.
4. Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк : Закон України від 17 березня 2011 р. № 3160-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3160-17>.
5. Про судову експертизу : Закон України від 25 лютого 1994 р. № 4038-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>.

6. Про затвердження положень про програми диференційованого виховного впливу на засуджених : затв. Наказом Міністерства юстиції України від 17 травня 2016 р. за № 727/28857. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0727-16#Text>
7. Про організацію соціально-виховної та психологічної роботи із засудженими : наказ Міністерства юстиції України від 04 листопада 2013 р. № 2300/5. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1863-13>.

Основні:

8. Бобечко Н. Р. Юридична психологія : навч. посіб. / Бобечко Н. Р., Жолнович І. В., Мазур М. Р. ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Вид. 2-ге, допов. і перероб. Львів : Колір Про, 2018. 118 с.
9. Кацавець Р. С. Юридична психологія : Навч. посіб. 3-тє вид., доповн. Київ: Алерта, 2023. 294 с.
10. Кримінально-виконавча психологія : підручник / В. Й. Бочелюк та ін. ; за заг. ред. д-ра психол. наук., проф. В. Й. Бочелюка, д-ра юрид. наук, проф. Т. А. Денисової, д-ра пед. наук, проф. О. М. Тогочинського ; Акад. Держ. пенітенціар. служби, Нац. ун-т «Запоріж. політехніка». Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 629 с.
11. Максименко С. Д., Медведєв В. С. Юридична психологія : підруч. для студентів та курсантів юрид. та психол. спец. ВНЗ. Київ : Слово, 2018. 446 с.
12. Шепітько В. Ю., Коновалова В. О. Юридична психологія. Підручник. 3-тє видання, перероблене і доповнене. Харків: Право, 2019. 288 с.

Додаткові:

13. Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. / [редкол. вид.: Тацій В. Я. та ін.] ; Нац. акад. прав. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Т. 20 : Криміналістика, судова експертиза, юридична психологія / [Авдєєва Г. К. та ін. ; редкол.: В. Ю. Шепітько (голова) та ін.]. 2018. 951 с.
14. Гарькавець С. О. Юридична психологія: словник-довідник. Сєверодонецьк : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2021. 152 с.
15. Психолого-педагогічні та правові засади діяльності поліції із захисту прав дитини : навч. посіб. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. Д. В. Швеця ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2020. 283 с.
16. Тіщенко В. В. Тактико-психологічні засади слідчої та оперативно-розшукової діяльності : навч.-метод. посіб. : для здобувачів вищ. освіти ф-ту прокуратури та слідства (кримінал. юстиції) / Тіщенко В. В., Загородній В. Є., Белік Л. С. ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». Одеса : Гельветика, 2019. 159 с.
17. Христук О. Л. Психологія девіантної поведінки: навчально-методичний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2014. 192 с.

Реквізити затвердження

Схвалено на засіданні кафедри підприємництва і права
протокол від «03» вересня 2024 року № 1

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Денна форма навчання

Назви тем	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Опитування	Виконання завдань на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Виконання тестів	
Тема 1. Юридична психологія в системі наукових знань. Історія розвитку юридичної психології	–	–	3		3
Тема 2. Психологія особистості і діяльності	2	3	3		8
Тема 3. Психологічна характеристика юридичної діяльності	–	–	3		3
Тема 4. Психологія особистості правопорушника	2	3	3		8
Тема 5. Психологія скоєння окремих видів кримінальних правопорушень	2	3	3		8
Тема 6. Психологія злочинності неповнолітніх. Психолого-педагогічні аспекти насильства в молодіжному середовищі	–	–	3		3
Тема 7. Психологія злочинної групи та поведінки натовпу	2	3	3		8
Тема 8. Психологія потерпілого	2	3	3		8
Тема 9. Психологія учасників розслідування злочинів	–	–	3		3
Тема 10. Психологічні основи проведення окремих слідчих дій	2	3	3		8
Тема 11. Судово-психологічна експертиза	–	–	3		3
Тема 12. Психологія судової діяльності	2	3	3		8
Тема 13. Пенітенціарна психологія	–	–	3		3
Всього по темах	14	21	39		74
Розв'язування тестів				16	16
Разом					100

1. Опитування (0–2 бали)

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 13. ПРН 19. ПРН 20.	Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту. Демонструвати необхідні знання та розуміння	на високому рівні	1,9–2
		на середньому рівні	1,6–1,8

сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.	на достатньому рівні	1,1–1,5
	на низькому рівні	0–1

2. Виконання завдань на практичних заняттях (0–3 балів)

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 13. ПРН 19. ПРН 20.	Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.	на високому рівні	2,6–3
		на середньому рівні	1,6–2,5
		на достатньому рівні	1,1–1,5
		на низькому рівні	0–1

3. Виконання завдань самостійної роботи (0–3 бали)

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 13. ПРН 19. ПРН 20.	Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.	на високому рівні	1,9–3
		на середньому рівні	1,6–1,9
		на достатньому рівні	1,1–1,5
		на низькому рівні	0–1

4. Виконання тестів (0–16 балів) – денна форма навчання

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика	Шкала оцінювання,
-----------	---------------------	----------------	-------------------

		критерію	бали
ПРН 13.	Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.	на високому рівні	14–16
ПРН 19.		на середньому рівні	11–13
ПРН 20.		на достатньому рівні	8–10
		на низькому рівні	0–8

5. Форма проведення семестрового контролю згідно з робочим та навчальним планом – залік.

Заочна форма навчання 081ПР_бз_2024
Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назви тем	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Опитування	Виконання завдань на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Виконання тестів	
Тема 1. Юридична психологія в системі наукових знань. Історія розвитку юридичної психології	–	–	3		3
Тема 2. Психологія особистості і діяльності	–	–	3		3
Тема 3. Психологічна характеристика юридичної діяльності	–	–	3		3
Тема 4. Психологія особистості правопорушника	–	–	3		3
Тема 5. Психологія скоєння окремих видів кримінальних правопорушень	2	3	3		10
Тема 6. Психологія злочинності неповнолітніх. Психолого-педагогічні аспекти насильства в молодіжному середовищі	–	–	3		3
Тема 7. Психологія злочинної групи та поведінки натовпу	–	–	3		3
Тема 8. Психологія потерпілого	2	3	3		10
Тема 9. Психологія учасників розслідування злочинів	–	–	3		3
Тема 10. Психологічні основи проведення окремих слідчих дій	–	–	3		3
Тема 11. Судово-психологічна експертиза	–	–	3		3
Тема 12. Психологія судової діяльності	–	–	3		3
Тема 13. Пенітенціарна психологія	–	–	3		3
Разом	4	6	39		49
Розв'язування тестів				21	21

Контрольна робота					30
Разом					100

1. Опитування (0–2 бали)

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 13. ПРН 19. ПРН 20.	Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.	на високому рівні	1,9–2
		на середньому рівні	1,6–1,8
		на достатньому рівні	1,1–1,5
		на низькому рівні	0–1

2. Виконання завдань на практичних заняттях (0–3 бали)

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 13. ПРН 19. ПРН 20.	Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.	на високому рівні	2,6–3
		на середньому рівні	1,6–2,5
		на достатньому рівні	1,1–1,5
		на низькому рівні	0–1

3. Виконання завдань самостійної роботи (0–3 бали)

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 13. ПРН 19. ПРН 20.	Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту. Демонструвати необхідні знання та розуміння	на високому рівні	1,9–3
		на середньому рівні	1,6–1,9

сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.	на достатньому рівні	1,1–1,5
	на низькому рівні	0–1

4. Виконання тестів (0-21 бал) – заочна форма навчання

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 13. ПРН 19. ПРН 20.	Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.	на високому рівні	19-21
		на середньому рівні	15-18
		на достатньому рівні	11-14
		на низькому рівні	0-10

5. Виконання контрольної роботи – заочна форма навчання

Рівень опанування ПРН відповідної навчальної програми	Якісна оцінка відповідей, виконання завдань, поведінки здобувача	Кількість балів
Високий	Завдання виконані повністю вірно та оформлення відповідає вимогам, є практичні приклади та власні роздуми з теми заняття. Завдання здані вчасно.	30
Достатній	Завдання виконані загалом вірно, але є незначні помилки та/або помилки в оформленні; присутній креативний підхід у виконанні завдань. Завдання здані вчасно.	25
Середній	Відповіді на завдання самостійної роботи містять ряд помилок, що характеризують знання здобувача як середні. Присутні помилки в оформленні або завдання здано невчасно.	20
Задовільний	Відповіді на поставлені завдання самостійної роботи містять помилки, які є суттєвими або завдання виконане неповністю. Присутні помилки в оформленні та / або завдання здано невчасно.	15
Низький	Відповіді невірні або містять значні помилки, що здебільшого зводять завдання до того рівня, який неможливо оцінити. Присутні помилки в оформленні та / або завдання здано невчасно.	10
Незадовільний	Завдання не виконане зовсім.	0

6. Форма проведення семестрового контролю згідно з робочим та навчальним планом – залік.